

250 ANYS DE LA FUNDACIÓ DEL COL·LEGI ESCOLAPI A MATARÓ (1737 - 1987)

Pel mes d'abril d'enguany es compliran 250 anys de l'arribada de l'orde de l'Escola Pia a Mataró, per tal d'iniciar les seves tasques docents, que des de la seva primera fundació a Mojà, el 1683, realitzaven a Catalunya.

Els primers passos de l'Ajuntament de Mataró per a informar-se de l'activitat dels escolapis, van començar l'any 1707. El creixement de la població a principis del s. XVIII va evidenciar una problemàtica dins el marc de l'ensenyament municipal, ja que el seu funcionament va esdevenir insuficient per la creixent demanda. Aquest fet va portar a establir contacte amb l'orde escolapi, nomenant com a delegat a l'efecte el Sr. Sebastià Guarro per tal de conèixer i assabentar-se *...de la manera, conformitats y estatuts ab que esta introduhida y se exerceix en la Vila de Moyà por los religiosos dits de l'Escola Pia...* (1). Sembla ser, degut a la manca de notícies posteriors, que l'assumpte va quedar amb un mer interès informatiu.

Fins al cap de deu anys no s'esmenten les primeres capitulacions dels Escolapis amb l'Ajuntament. És el 3 d'agost de 1717 quan l'Ajuntament crea una comissió expressa per tal de tirar endavant la creació d'una Escola Pia a Mataró. Segons el P. Claudi Vilà (2) una de les motivacions preferents per a realitzar la fundació, per part de l'Ajuntament, va ser la intenció d'establir a la ciutat uns cursos de filosofia com a substitució del fracassat intent de creació d'una Universitat Literària i del pas dels Estudis Universitaris a Cervera, segons l'edicte de Felip V el novembre de 1714.

El projecte no va consolidar, malgrat que ambdues parts mantingueren diversos contactes entre 1723 i 1733. Tot va quedar estancat fins a finals de 1736, quan una sèrie de circumstàncies van obligar a reemprendre les negociacions, principalment centrades en la gran quantitat d'infants que accedia als estudis municipals, cosa que produïa que els mestres assalariats de l'Ajuntament experimentessin en l'alumnat una *...visible disolució de costumbres y poco aprovechamiento en sus estudios...* (3). Aquest problema s'agreujà en quedar vacant l'aula de gramàtica, havent de recórrer a algun resident de l'església parroquial de Santa Maria perquè n'adoptés les funcions de professor. L'única solució que veié l'Ajuntament a tota aquesta problemàtica fou el replantejament de l'establiment de la Comunitat Escolàpia a Mataró. *Todo quedaria providenciado lográndose la mencionada fundación, como lo experimenta según verídicos informes en las poblaciones en donde los tienen...* (3).

Per a concordar amb l'orde, l'Ajuntament va nomenar a l'efecte el primer regidor D. Salvador Reniu i Padró. El 8 de febrer de 1737 va arribar la primera notícia del R.P. Provincial de les Escoles Pies d'Espanya i es creà una comissió integrada per D. Oroncio Betrela de Andrade, corregidor de Mataró i el seu partit i els regidors Salvador Palau i Francesc Peramàs, per tal d'establir les bases per a la fundació (4).

L'1 d'abril de 1737 (5) van arribar a la nostra ciutat el P. Bartholomé de Sant Josep, rector del Col·legi Escolapi de Balaguer i el R. P. Salvador de Sant Andreu, rector del Col·legi Escolapi d'Igualada que, juntament amb Salvador Padró i Joseph Matheu, estableixen uns punts d'acord per tal de fer les capitulacions, que estaran enllestides i aprovades el dia 24 d'abril de 1737 en el ple de l'Ajuntament amb l'assistència del corregidor (6).

Les capitulacions aprovades contenen un total de 20 articles, dels quals es podrien destacar la constitució de l'Ajuntament en Patronat del Col·legi (art. 1), la invocació del col·legi de Santa Anna (art. 2), l'ingrés inicial de vuit religiosos (art. 3), l'establiment dels religiosos a la ciutat de forma "propia e interina" i la seva dedicació en l'ensenyament de primeres lletres, vers, retòrica a tots els naturals de la Ciutat (art. 4), l'ensenyament de la filosofia a partir del tercer any de l'establiment (art. 5) entre altres, fins a regular la relació dels religiosos escolapis amb la parroquial, ingressos i altres aspectes necessaris. El document va ser firmat per Oroncio Betrela de Andrade, corregidor, Salvador Palau, Salvador Reniu, Fèlix Dorda, Joseph Arnau, Francesc Peramàs, Joseph Matheu, Joseph Picayre, Bartholomé Mir de Sant Josep i l'escrivà Joseph Simon. Es va decidir també, informar el Senyor Bisbe de Barcelona per a donar conformitat.

A finals de mes, ja s'estava treballant en la ubicació del Col·legi *...tambièn en el dicho nuevo colegio deberá fundarse en el parage que destinase el ayuntamiento segun capitulado por dicha fundación, quien no pudiendo destinarlo dentro de los muros de la ciudad, lo ha de ser precisamente muy cerca de ellos por la conveniencia de la enseñanza y utilidad de todo el pueblo...* (7).

El juny de 1737 els dos clergues escolapis van començar les primeres classes de gramàtica, substituint el mestre Salvador Vergés, Pbr., que realitzava les esmentades funcions a les aules de l'Ajuntament. Aquests religiosos vivien fins el seu assentament en el "Mesón del Pardo", al convent dels Carmelites Descalços de la nostra ciutat.

Des d'aquestes primeres classes fins avui dia, el col·legi de Santa Anna ha esdevingut signe d'identitat de la nostra ciutat, formant milers i milers de mataronins.

Joaquim Graupera i Graupera

NOTES.

- 1.- AMM. Llibre d'Acords, 14-I-1707.
- 2.- VILA PALA, Claudi, Schp. *Escuelas Pías de Mataró. Su historial pedagógico*. Salamanca, 1972. p. 16.
- 3.- AMM. Llibre d'Acords, 18 de gener de 1737.
- 4.- AMM. Llibre d'Acords, 8 de febrer de 1737.
- 5.- AMM. Llibre d'Acords, 1 d'abril de 1737.
- 6.- AMM. Llibre d'Acords, 24 d'abril de 1737.
- 7.- AMM. Llibre d'Acords, 3 de juny de 1737.